

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/uhp

Hodnota za peniaze projektu

Obstaranie Bojových obrnených vozidiel 8x8
(projektový zámer)

september 2021

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanému projektu v zmysle § 19a zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hodnotenie pripravili Štefan Kišš, Martin Haluš, Martin Kmeťko a Slavomír Šahin na základe materiálov opísaných v tomto hodnotení a stretnutí so zástupcami MO SR.

Ekonomické hodnotenie Ministerstva financií SR má odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy v hodnote investičného projektu. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Projekt je v prvej fáze investičného procesu – projektový zámer. Ministerstvo obrany SR (MO SR) navrhuje vláde SR vyhlásiť obstarávanie formou vláda-vláde a vyžiadať ponuky od výrobcov. Realizácia projektového zámeru nezakladá mandát na realizáciu investície (podpis zmluvy). Po spracovaní získaných ponúk zverejní MO SR detailnú štúdiu uskutočniteľnosti, rozhodnutie o realizácii investície bude opätovne predložené vláde SR a hodnotenie Ministerstva financií SR (MF SR) bude aktualizované.

Zhrnutie

- MO SR plánuje v 5 fázach nakúpiť obrnené vozidlá 8x8 s cieľom vybudovať dva stredné mechanizované prápory, jeden určený do pohotovosti Iniciatívy pripravenosti NATO (NRI) a vyzbrojiť časť podporných a zabezpečovacích jednotiek ťažkej mechanizovanej brigády podľa Cieľov spôsobilosti NATO.
- V prvej fáze MO SR navrhuje vybrať platformu a kúpiť 76 vozidiel za 0,33 mld. eur s DPH. Ostatné fázy na nákup 424 vozidiel za 2,06 mld. eur budú predmetom opcie.
- Na základe predbežnej cenovej ponuky odhaduje MO SR cenu vozidla v bojovej výbave na 4,0 mil. eur s DPH. Ceny jednotlivých verzií vozidiel budú spresnené v nasledujúcej fáze projektu.
- Rozloženie dodávok aj financovania v čase bude zodpovedať rozpočtovým možnostiam a určí sa pred podpisom zmluvy.
- Projekt je v prvej časti investičného procesu – investičný zámer. Sústreďuje sa na zdôvodnenie potreby a hrubý odhad výšky nákladov, vláde SR navrhuje vyžiadať záväzné ponuky od výrobcov.
- Na základe záväzných ponúk bude spracovaná detailná štúdia uskutočniteľnosti, s plnohodnotnou analýzou alternatív, vyčíslením celkových nákladov na životný cyklus a spresnením ceny vozidiel.
- Spracované ponuky s odporúčanou víťaznou ponukou MO SR opätovne predloží na ekonomické hodnotenie a na schválenie vláde, rovnako ako finálny návrh medzivládnej zmluvy.
- Projekt nadväzuje na nákup pripravovaný v roku 2017. Oproti pôvodnému plánu je rozšírený o požiadavku na podporné verzie pre priority NATO.

Hodnotenie

- Projekt plní požiadavky Ozbrojených síl SR (OS SR) na obranu SR, požiadavky NRI a Ciele spôsobilosti NATO.
- MF SR nemá expertízu na overenie výstupov vojnových simulácií Generálneho štábu OS SR, na základe ktorých vznikli požiadavky na počty a vlastnosti vozidiel. Hodnotenie sa zameriava na overenie, či je preukázané využitie daného počtu vozidiel.
- MO SR zatiaľ nemá vypracovaný dlhodobý plán rozvoja, ktorý má riadiť investičné projekty. Nedá sa tak overiť realnosť rozpočtových požiadaviek a dlhodobá udržateľnosť obranných investícií.
- Kvalitná, otvorená súťaž s mnohými ponukami má potenciál znížiť vysúťažené jednotkové ceny. Predpokladaná hodnota zákazky je odhadnutá na základe predbežnej cenovej ponuky.
- Finálny počet vozidiel 8x8 plánuje MO SR aktualizovať až po zvolení nového pásového bojového vozidla. Podľa MO SR sú nároky rôznych pásových vozidiel na logistickú podporu 8x8 odlišné.
- Optimalizácia konečných počtov môže nastať aj prehodnotením záverov vojnových simulácií, z ktorých vznikli požiadavky na počty a vlastnosti vozidiel.
- Kvôli približovaniu sa štandardom v krajinách NATO sa podľa MO SR zvyšuje počet bojových vozidiel v mechanizovaných rotách oproti súčasnému stavu z 9 na 12 (dodatočné náklady 72 mil. eur).
- Analýza vplyvu kvalitatívnych požiadaviek na výšku jednotkových cien, vrátane požiadavky plávať, má byť vypracovaná po získaní ponúk od výrobcov, v nadväzujúcej štúdii uskutočniteľnosti.
- Návrh projektových fáz reflektuje okrem priorít OS SR a záväzku voči NATO vybudovať ťažkú mechanizovanú brigádu a stredný mechanizovaný prápor ďalšie faktory, ktoré nie sú uvedené v zverejnenom projektovom zámere.
- V minulosti rozpracovanú alternatívu zabezpečenia podporných spôsobilostí lacnejšími vozidlami 4x4 vylúčilo MO SR kvôli nesplneniu technických požiadaviek, vyššie majú byť aj náklady na životný cyklus techniky. Na základe predložených podkladov nie je možné overiť ekonomickú efektívnosť tejto alternatívy.

- MO SR predpokladá vyžiadanie ponúk od krajín EHP¹, USA, Kanady a Veľkej Británie. Oslovenie dodávateľov z ďalších krajín, s ktorými spojenci štandardne spolupracujú, môže rozšíriť súťaž.
- Pred predložením na rokovanie vlády MO SR zapracovalo do projektového zámeru pripomienky ÚHP.

Odporúčania

Pre ďalšiu fázu prípravy projektu:

- Pred podpisom zmluvy schváliť dlhodobý investičný plán s finančnou projekciou, ktorá umožní overiť reálnosť rozpočtových požiadaviek a dlhodobú finančnú udržateľnosť obranných investícií.
- Projekt BOV 8x8 realizovať (podpis zmluvy) až po rozhodnutí o novom modeli pásového bojového vozidla pre ťažkú mechanizovanú brigádu.
- V analýze kvalitatívnych požiadaviek uviesť požiadavky OS SR a minimálne požiadavky podľa štandardov NATO, vplyv jednotlivých požiadaviek na výšku nákladov a analyticky zdôvodniť rozdiely.
- Doplniť prehľad vozidiel na trhu, ktoré spĺňajú požiadavku OS SR na schopnosť plávať v bojových podmienkach, a vyhodnotiť vplyv požiadavky na jednotkové ceny vozidiel.
- V štúdiu uskutočniteľnosti uviesť a vysvetliť požiadavky, z ktorých vychádza poradie projektových fáz, alebo nastaviť projekt tak, aby prioritne dodával vozidlá pre jednotky plniace Ciele spôsobilosti a Iniciatívu pripravenosti NATO.
- V žiadosti o ponuky vyžiadať:
 - Detailné a overiteľné prevádzkové náklady a náklady na celý životný cyklus (palivá, mazivá, náhradné diely, servisné náklady, prácnosť údržby a pod.).
 - Náklady na financovanie nákupu (kurzové riziká, náklady na dlhové financovanie a pod.).
 - Možnosti na úpravu rámca a ich dopad na výšku nákladov (napr. zmena počtu vozidiel).
 - Alternatívne cenové ponuky na verzie vozidiel, ktoré výrobcovia už dodali, alebo dodávajú iným krajinám v EÚ a NATO. V prípade nižšej ceny vyhodnotiť dopad na plnenie spôsobilosti pri upustení od špecifických požiadaviek OS SR a možnosť zvýšiť nákladovú efektívnosť.
- Rozšíriť okruh oslovených štátov o tie, s ktorými spojenci v NATO štandardne spolupracujú v oblasti obrany.
- V štúdiu uskutočniteľnosti zahrnúť ekonomické porovnanie alternatív zabezpečenia vybraných spôsobilostí vozidlami 4x4 a znížiť počet žiadaných BOV 8x8, ak to bude efektívne.
- Žiadať čo najväčšiu zverejniteľnosť predložených ponúk a plnú zverejniteľnosť víťaznej ponuky.
- Po spracovaní ponúk aktualizovať štúdiu uskutočniteľnosti a predložiť na hodnotenie MF SR a schválenie vládou SR.

Opis a ciele projektu

Ministerstvo obrany SR navrhuje vládou SR vyhlásiť obstarávanie formou vláda-vláde² na nákup 500 bojových obrnených vozidiel 8x8 v piatich fázach projektu. Odhadovaný horný limit investičných nákladov v rokoch 2022 až 2035 dosahuje 2,39 mld. eur s DPH. Investičné náklady na prvú fázu odhaduje MO SR na 332 mil. eur s DPH. V prvej fáze MO SR plánuje vybrať platformu a kúpiť prvých 76 vozidiel v troch verziách (bojová, veliteľská, zdravotnícka). Nasledujúce fázy projektu s vozidlami najmä v podporných a zabezpečovacích verziách budú predmetom opcie a ich realizácia bude podliehať samostatným hodnoteniam a schváleniu vládou.

Po schválení súčasného návrhu vládou MO SR plánuje požiadať vlády iných štátov o predloženie ponúk³. Po ich spracovaní ministerstvo obrany aktualizuje štúdiu uskutočniteľnosti, ktorá bude obsahovať podrobné nákladové, technické a ekonomické porovnania jednotlivých ponúk. Tento materiál opätovne predloží na ekonomické hodnotenie a schválenie vládou, rovnako ako finálny návrh medzivládnej zmluvy.

¹ Európsky hospodársky priestor

² Tiež známe ako Government-to-Government, GtoG, G2G.

³ Takzvané Request for Government Proposal, RfGP.

Box 1: Príprava a hodnotenie štúdie uskutočniteľnosti podľa § 19a zákona č. 523/2004 Z. z.

Subjekty verejnej správy, s výnimkou obcí a vyšších územných celkov a ich organizácií, musia pred začiatkom veľkých investícií vypracovať a zverejniť štúdiu uskutočniteľnosti. Pri významnom pokroku v príprave takej investície majú povinnosť štúdiu uskutočniteľnosti aktualizovať. Po zverejnení a po každej aktualizácii nasleduje ekonomické hodnotenie Ministerstva financií SR. Cieľom tohto postupu je zlepšovať prípravu investícií, zvyšovať efektivitu vynakladaných verejných financií a poskytovať kvalitnejšie informácie pri rozhodovaní o príprave a realizácii investičných projektov.

Aktuálny projekt sa nachádza vo fáze investičného zámeru:

- Štúdia uskutočniteľnosti vo fáze zámeru (terajší dokument)
- Aktualizácia štúdie uskutočniteľnosti po verejnom obstarávaní (po vyhodnotení RfGP)
- Aktualizácia štúdie uskutočniteľnosti pred vznikom záväzku (pred podpisom zmluvy)
- Samostatné štúdie uskutočniteľnosti pred podpisom realizačných zmlúv k opciám na jednotlivé fázy

Deklarovaným cieľom projektu je vybudovať dva stredné mechanizované prápory a vyzbrojiť časť podporných a zabezpečovacích jednotiek ťažkej mechanizovanej brigády. Jeden stredný mechanizovaný prápor má byť určený do vysokej pohotovosti Iniciatívy pripravenosti NATO (NRI)⁴, druhý zabezpečiť jeho rotovateľnosť. Vybudovanie strednej mechanizovanej brigády je tiež súčasťou požiadaviek OS SR na obranu SR vyjadrených vo Vojnovom modeli⁵. Jednotky, ktoré má projekt vyzbrojiť, operujú so zastaranou technikou na konci technickej životnosti, ktorá nespĺňa súčasné technické požiadavky a požiadavky na interoperabilitu.

Identifikácia potreby

Bez dlhodobého investičného plánu nie je možné overiť, či navrhovaný nákup najlepšie zodpovedá potrebám MO SR a je dlhodobo finančne udržateľný. Podľa opatrení revízie výdavkov na obranu a implementačného plánu by malo ministerstvo obrany vypracovať dlhodobý plán a na jeho základe prehodnotiť všetky projekty vyzbrojovania⁶. Investičné projekty nad 40 mil. eur by sa nemali realizovať (podpis zmluvy) bez dlhodobého investičného plánu. Nedá sa overiť reálnosť rozpočtových požiadaviek, dlhodobá udržateľnosť, ani vzájomná koherentnosť obranných investícií. Dlhodobý plán by mal organizovať investície do prioritných spôsobilostí v časovom horizonte primeranom ich dôležitosťi, napríklad pásové bojové vozidlá, alebo podporné a zabezpečovacie BOV 8x8 pre ťažkú mechanizovanú brigádu by mali byť realizované pred menej prioritnými nákupmi. Podľa implementačného plánu revízie výdavkov majú byť opatrenia spojené s prípravou dlhodobého investičného plánu splnené do marca 2022, na kedy je naplánované aj predloženie štúdie uskutočniteľnosti na rokovanie vlády SR.

Ozbrojené sily požadujú 500 obrnených vozidiel 8x8⁷. Hodnotený projekt a Vojnový model⁸, pracujú so zvýšeným počtom bojových vozidiel v mechanizovaných rotách z 9 na 12 oproti súčasnému stavu, čo je zdôvodnené postupným približovaním štruktúry mechanizovaných prápоров k forme štandardnej v NATO⁹ (navýšenie o celkovo 18 vozidiel v hodnote 72 mil. eur s DPH).

Kvôli potenciálnym zmenám v počte podporných vozidiel by sa projekt BOV 8x8 mal realizovať (podpis zmluvy) až po rozhodnutí o novom modeli pásového bojového vozidla pre ťažkú mechanizovanú brigádu. Podľa MO SR nie je požiadavka na 500 vozidiel 8x8 definitívna. Generálny štáb OS SR stále pracuje s viacerými alternatívami počtu podporných a zabezpečovacích verzií, čo predložený projekt nereflektuje. Pásové bojové vozidlá od rôznych výrobcov majú podľa MO SR rozdielne logistické nároky a niektoré nie sú vyrábané vo všetkých verziách žiadaných Ozbrojenými silami SR. Finálnu potrebu aktualizuje generálny štáb až po zvolení nového pásového bojového vozidla.

⁴ NRI – NATO Readiness Initiative

⁵ Vojnový model ozbrojených síl Slovenskej republiky, Bratislava 30. júna 2021 v režime „Vyhradené“.

⁶ Opatrenia 7, 11, 12, 14, Implementačný plán revízie výdavkov na obranu. Dostupné online: <https://www.mosr.sk/revizia-vydavkov/>. Revízia výdavkov na obranu schválená vládou SR uznesením č. 416/2020. <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25066/1>

⁷ Spresnenie údajov projektu BOV 8x8, Generálny štáb Ozbrojených síl SR, 14. júna 2021.

⁸ Vojnový model ozbrojených síl Slovenskej republiky, Bratislava 30. júna 2021 v režime „Vyhradené“.

⁹ Na základe podkladu sprístupneného MF SR, ktorý nie je súčasťou zverejneného projektového zámeru.

MF SR nemá expertízu na overenie výstupov vojnových simulácií Generálneho štábu OS SR, na základe ktorých vznikli požiadavky na počty a vlastnosti vozidiel. Hodnotenie sa zameriava na overenie, či je preukázané využitie daného počtu vozidiel. Vojnová simulácia¹⁰ je jedným z kľúčových nástrojov na overenie a prispôbienie operačných plánov ozbrojených síl. S využitím špecializovaného softvéru a odborných vstupov umožňuje simulovať rôzne plány (napr. vlastná a protivníková bojová sila a taktika, prostredie) v rôznych scenároch nasadenia (napr. mierová misia, stabilizácia územia, obrana...) bez nasadenia v reálnych operáciách alebo konfliktoch. Jej výstupom je stav vlastných a protivníkových síl po simulácii. Odborná interpretácia týchto výsledkov poskytuje odporúčania k počtom a vlastnostiam techniky, taktiky a výcviku. V závislosti na použitých vstupoch a scenároch môže odborné hodnotenie poskytnúť aj širšie rozpätie potrebnej techniky.

Jednotná výzbroj znižuje rôznorodosť náhradných dielov a špecialistov, ktoré musia ozbrojené sily udržiavať a prepravovať počas operácií. Vozidlá plánuje MO SR v 20 verziách na zabezpečenie všetkých troch komponentov vojenských jednotiek – bojového, podporného a zabezpečovacieho. Podporné a zabezpečovacie jednotky majú podobné technické požiadavky naprieč celými ozbrojenými silami¹¹, veľká časť z nich preto môže byť vyzbrojená rovnakou platformou, ktorá má nadstavbu a výbavu podľa svojej úlohy.

Nadväzujúca štúdia uskutočniteľnosti by mala obsahovať vyhodnotenie kvalitatívnych požiadaviek na vozidlá podľa kritérií NATO a OS SR. Aktualizovaný materiál by mal obsahovať zoznam minimálnych kvalitatívnych požiadaviek na vozidlá ťažkej mechanizovanej brigády podľa štandardov NATO, zoznam technických požiadaviek OS SR a analyticky zdôvodniť rozdiely v tých parametroch, ktoré sú odlišné, a ich dopad na výšku nákladov. Zníženie požiadaviek alebo výrazná odlišnosť od štandardov NATO môže viesť k nekompatibilitie jednotiek so spojencami a k neplneniu záväzkov SR voči Aliancii. Zvýšenie technických požiadaviek oproti potrebnému minimu NATO môže mať zvýšiť jednotkovú cenu vozidiel aj výrazne obmedziť množstvo platforiem, ktoré požiadavky spĺňajú.

Tabuľka 1: Fázy, verzie a odhadované náklady projektu BOV 8x8 (mil. eur s DPH)

Fáza	Verzia vozidla	Počet		Odhad nákladov			
		Verzia	Fáza	Vozidlá	Ostatné*	Spolu	
1	BOV 8 x 8	60					
	BOV 8 x 8 V (veliteľské)	6	76	296	36	332	
	BOV 8 x 8 AMBS (ambulantné)	10					
2	BOV 8 x 8 ER (elektronické rušenie)	9					
	BOV 8 x 8 EPZ (elektronický prieskum a zameranie)	24	92	423	31	454	
	BOV 8 x 8 EB (elektronický boj)	3					
	BOV 8 x 8 PVO (protivzdušná obrana)	56					
3	BOV 8 x 8	17					
	BOV 8 x 8 P (prieskumné)	6					
	BOV 8 x 8 V (veliteľské)	9	97	418	33	450	
	BOV 8 x 8 ShM 120 (samohybný mínomet 120 mm)	36					
	BOV 8 x 8 AMBS (ambulantné)	29					
4	BOV 8 x 8 ŠMV (štábne miesto velenia)	81					
	BOV 8 x 8 AMP (družstvo antimateriálových pušiek)	3	93	427	31	459	
	BOV 8 x 8 GM (družstvo granátometné)	9					
5	BOV 8 x 8 VOV (vyslobodzovacie obrnené vozidlo)	13					
	BOV 8 x 8 DTP (dielňa technickej pomoci)	11					
	BOV 8 x 8 RCHBO (radiačná, chemická a biologická ochrana)	4					
	BOV 8 x 8 RCHBO VPP (radiačná, chemická a biologická ochrana – vyhľadávanie a prvá pomoc)	2	142	652	48	700	
	BOV 8 x 8 Ž (ženijný)	45					
	BOV 8 x 8 ŽMV (ženijný mínový vrhač)	29					
	BOV 8 x 8 ŽVO (ženijný výbušný odminovač)	29					
	BOV 8 x 8 ŽČC (ženijný čistič ciest)	9					
	Celkom		500		2 217	178	2 395

¹⁰ Štandardne označované aj ako vojnová hra, wargame.

¹¹ Napríklad práporné obväziská majú podobné požiadavky na výzbroj bez ohľadu na to, či pôsobia s tankovým alebo mechanizovaným vojskom.

Fázy projektu

Ministerstvo obrany plánuje projekt realizovať v piatich fázach (Tabuľka 1). V prvej fáze sa má vybrať jednotná platforma a nakúpiť prvé vozidlá. Vozidlá ostatných fáz budú súčasťou opcie a pred ich realizáciou prebehnú procesy ekonomického hodnotenia a schvaľovania vládou.

Poradie nakupovaných verzií by malo prednostne zabezpečiť budovanie prioritných spôsobilostí. Projekt plánuje v prvej fáze vyzbrojiť bojový element dvoch stredných mechanizovaných práporov. Jeden z nich, vo vysokej pohotovosti, je určený na splnenie požiadavky Iniciatívy pripravenosti NATO (NRI)¹², druhý má zabezpečiť jeho rotovateľnosť¹³. Túto požiadavku MO SR plánuje od roku 2022 zabezpečiť projektom modernizácie vozidiel BVP-M a BPsVI pre 22. mechanizovaný prápor. Prezbrojenie len jedného mechanizovaného práporu na vozidlá 8x8 v prvej fáze nákupu a odsun časti bojovej verzie na neskôr umožní sústrediť modernizačné úsilie na budovanie hlavnej priority, ťažkej mechanizovanej brigády, ktorej mechanizované prápory bude tiež možné zaradiť na plnenie požiadavky NRI. Podľa informácií prezentovaných MF SR zohľadňuje navrhované poradie fáz ďalšie faktory, ktoré nie sú uvedené v zverejnenom projektovom zámere.

Pre ťažkú mechanizovanú brigádu je určených 95 vozidiel¹⁴, ktoré by mali byť prioritované. Aktuálny projekt ich plánuje v neskorších fázach, takmer polovicu až vo fáze štyri. Vybudovanie ťažkej mechanizovanej brigády určila Národná rada Slovenskej republiky ako prioritu pre budovanie OS SR v Obrannej stratégii Slovenskej republiky 2021¹⁵ a za najvyššiu prioritu ju SR prijala aj v Cieľoch spôsobilostí NATO pre Slovenskú republiku 2017.

Vozidlá (101 kusov) určené pre jednotky, ktoré poskytujú podporu pre celé ozbrojené sily, vrátane prioritnej ťažkej mechanizovanej brigády, by mali nasledovať v druhej fáze. Vozidlá určené pre strednú mechanizovanú brigádu, výcvik, zásoby a pre mobilizačné jednotky, ktoré počas mierového stavu neexistujú, by mali byť vyzbrojené až následne.

Výroba všetkých vozidiel jednotlivých verzií v rámci série preto môže priniesť časové i finančné úspory. Súčasný plán nákupu v piatich fázach bude podľa predstaviteľov MO SR nutné upraviť v nadväznosti na výrobné kapacity dodávateľov. Okrem rozdielov v časovaní jednotlivých fáz bude pravdepodobne nutné zmeniť i verzie vozidiel v týchto fázach. Rekonfigurácia výrobných liniek na iné verzie vozidla spomaľuje a predražuje výrobu. Štúdia uskutočniteľnosti ani poskytnuté podklady súčasné členenie fáz nijako nezodôvodňujú.

Analýza alternatív

MO SR prehodnotilo predchádzajúce plány vyzbrojovania podporných a zabezpečovacích jednotiek, čo zvýšilo celkové nároky na tieto jednotky. Doterajšie plány ministerstva obrany¹⁶ a generálneho štábu¹⁷ predpokladali vyzbrojenie mnohých podporných a zabezpečovacích jednotiek obrnenými transportérmi 4x4, pričom pre ťažkú mechanizovanú brigádu žiadali len tri vozidlá 8x8. V dôsledku limitov usporiadania vnútorného priestoru a úžitkovej hmotnosti platform 4x4, ktoré obmedzujú integráciu technológií, boli zmenené požiadavky na tieto jednotky.

Štúdia uskutočniteľnosti by mala obsahovať aj ekonomické porovnanie alternatív zabezpečenia vybraných spôsobilostí vozidlami 4x4. V prípade efektívnosti by štúdia mala navrhnúť zníženie počtu žiadaných BOV 8x8. Hodnotený projektový zámer vylúčenie alternatívnej platformy zdôvodňuje kvalitatívne. Jednotková

¹² Spôsobilosť nasadiť stredný mechanizovaný prápor.

¹³ Vysoká pohotovosť od jednotky vyžaduje neustálu pripravenosť na možné nasadenie, čo, okrem iného, obmedzuje dĺžku a miesto osobného voľna profesionálnych vojakov. Po období v stave vysokej pohotovosti je jednotka „rotovaná“ – nahradená inou a zaradená do nižšej pohotovosti. Jej zamestnancom je poskytnuté väčšie množstvo oddychu a na technike sa vykonávajú dlhšie trvajúce údržby.

¹⁴ Verzie: štábne, ambulantné, protivzdušná obrana, samohybný mínomet 120 mm, elektronický prieskum a zameranie, veliteľské. Spresnenie údajov projektu BOV 8x8, Generálny štáb Ozbrojených síl SR, 14. júna 2021.

¹⁵ Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 543 z 27. januára 2021, strana 10, odsek 46 d vlastného materiálu. Dostupné online: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/uznesenie&MasterID=12634>

¹⁶ Zabezpečenie projektov – Bojové obrnené vozidlo 8x8 a Bojové obrnené vozidlo/Viacúčelové taktické vozidlo 4x4. Schválené vládou SR uznesením č. 237/2017. Dostupné online: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/22030/1>

¹⁷ Ťažká mechanizovaná brigáda – cieľová podoba a plán postupného zvyšovania jej spôsobilostí – REV1, Generálny štáb Ozbrojených síl SR, 17. 9. 2018.

cena obnovených vozidiel 4x4 bez výbavy sa začína na 0,25 mil. eur s DPH¹⁸. MO SR v roku 2017¹⁹ odhadovalo priemernú cenu vozidla 4x4 s výbavou vo výške 1,8 mil. eur s DPH, navrhovaná cena BOV 8x8 v bojovej výbave je 4,0 mil. eur s DPH. Limity integrácie komunikačných a informačných systémov a systémov elektronického boja do platforiem 4x4 boli analyzované v štúdiu realizovateľnosti²⁰. Obdobne malo MO SR posúdiť aj možnosti integrácie pre ženijné, chemické a ďalšie platformy. Z predložených podkladov nie je možné overiť, ako výsledky ďalších štúdií viedli k definovaniu KO kritérií, na základe ktorých došlo k rozhodnutiu zjednotenia platformy na 8x8.

Tabuľka 2: Požadovaná technika pre ťažkú brigádu podľa plánu generálneho štábu 2018

technika	počet	technika	počet
nové pásové bojové obnovené vozidlo	164	štábný automobil	18
nový tank	49	obnovený mostný automobil	16
Zuzana 2	24	opravárenský kontajner na pásovú a kolesovú techniku	9
viacúčelové taktické vozidlo (VTV) 4x4	88	KÚV 100 m3 / 24 + vozidlo	6
BOV 8x8 ambulantné	3	súpravy ISTAR	6
bojové obrnené vozidlo*	34	opravárenský kontajner na výzbroj a špeciálne práce	5
BPsVI	6	obrnené veliteľsko-štábne rádiové vozidlo	4
kontajnerový nakladač + prívies	128	obnovený kolesový dózer	4
nákladné vozidlo N3G	120	KÚV 100 m3 / 24	4
nákladné vozidlo N2G	40	skladový kontajner na vodu 50m3	4
mobilný spojovací uzol	40-50	DELOSYS	3
vozidlo na vodu + prívies	28	automobil uvoľňovací	3
obnovené autorýpadlo	24	obnovený kolesový nakladač	2
vozidlo na PHM s príviesom	21	Meteorologická stanica	1
		Radar	1
Celkom			855 - 865

Pozn.: **Hrubo zvýraznené** vozidlá je možné zabezpečiť na platforme VTV 4x4.

Zdroj: Ťažká mechanizovaná brigáda, GŠ OS SR 2018, spracovanie ÚHP

* bližšie nešpecifikovaná platforma

Projektový zámer obsahuje kvalitatívne zdôvodnenie požiadavky na schopnosť plávať, ekonomickú analýzu plánuje MO SR doplniť v nadväzujúcej štúdiu uskutočniteľnosti. Požiadavku na schopnosť plávať odôvodňuje MO SR najmä nutnosťou prekonávania vodných prekážok (rieky, jazerá, vodné diela) a možnosťou použitia na záchranu pri povodniach a extrémoch počasia²¹. Dostupné podklady neumožňujú overiť, či má požiadavka vplyv na jednotkové ceny vozidiel a potenciálny okruh výrobcov. Viaceré moderné vozidlá 8x8 nemajú schopnosť plavby. Vodné plochy do hĺbky 1,2 až 1,5 metra zvyknú prekonávať brodením a hlbšie vodné prekážky vojenským premostením. Predchádzajúce plány rezortu obrany predpokladali nákup obrnenej mostnej techniky (Tabuľka 2). Predložené podklady nedefinujú, prečo musí vozidlo na prekonávanie vodných prekážok plávať a nemôže využiť iné alternatívy, napr. ženijnú podporu.

¹⁸ Jednotkové ceny sa nachádzajú v prílohe v režime „Vyhradené“ k materiálu Informácia o výsledkoch skúšok, testov, prieskumu trhu Bojového obrneného vozidla/Viacúčelového taktického vozidla 4x4 a návrh postupu realizácie obstarávania. Schválené vládou SR uznesením č. 75/2019. Dostupné online: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/23560/1>

¹⁹ Zabezpečenie projektov – Bojové obnovené vozidlo 8x8 a Bojové obnovené vozidlo/Viacúčelové taktické vozidlo 4x4. Schválené vládou SR uznesením č. 237/2017. Dostupné online: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/22030/1>

²⁰ Štúdie realizovateľnosti prostriedkov elektronického boja SEMPO-34-1/2016-OdKOMPS, prerokovaná na 5. zasadaní Komisie VTR v októbri 2018.

²¹ Na základe podkladu prístupného MF SR, ktorý nie je súčasťou zverejneného projektového zámeru.

Box 2: Porovnanie s predchádzajúcimi plánmi nákupu vozidiel BOV 8x8

Projekt nadväzuje na nákup pripravovaný v rokoch 2017 a 2018. Oproti pôvodnému plánu je rozšírený o požiadavku na podporné verzie pre priority NATO.

Predchádzajúci plán nákupu BOV 8x8 bol navrhnutý pre vtedy neprioritné jednotky. Od ich návrhu sa zmenili záväzky Slovenska voči NATO (pribudli požiadavky NRI) a tiež vznikli nové strategické dokumenty SR, ktoré definujú domáce požiadavky. Súčasný projekt BOV 8x8 lepšie reflektuje tieto zmeny.

Položka	Návrh 2017		Návrh 2021 Prvá fáza		Cenový rozdiel
	Počet	Cena mil. eur s DPH	Počet	Cena mil. eur s DPH	
BOV 8x8	81	324	76	296,2	-27,8
Logistická podpora		17		15	-2
Munícia		71		15	-56
Infraštruktúra		5		6	+1
Celkom		417		332,2	-84,8
Opcia BOV 8x8 + podpora	-	-	424	1 897	
Odporúčanie ÚHP	Projekt nerealizovať alebo realizovať po prioritných projektoch.		Časť navrhovanej prvej fázy realizovať po prioritných verziách BOV 8x8 a iných prioritných projektoch.		

Ekonomické hodnotenie

Predpokladaná hodnota zákazky je odhadnutá na základe predbežnej cenovej ponuky. Ceny jednotlivých verzií budú spresnené v nasledujúcej fáze projektu po vyhodnotení žiadostí o vládnú ponuku (RfGP). Očakávané investičné náklady prvej fázy projektu MO SR odhadlo na základe cenových ponúk, ktoré získalo prostredníctvom žiadostí o informácie²². Plnohodnotné ekonomické hodnotenie prebehne po aktualizácii štúdie uskutočniteľnosti o údaje z verejného obstarávania, vo fáze investičného zámeru je hodnotený najmä dopyt po výstupe projektu a rámcová výška nákladov.

Tabuľka 3: Odhadovaný rozpočet prvej fázy projektu BOV 8x8

Položka	Počet kusov	Cena za 1 ks (mil. eur s DPH)	Cena celkom (mil. eur s DPH)
BOV 8 x 8	60	4,0	240,0
BOV 8 x 8 V (veliteľské)	6	4,2	25,2
BOV 8 x 8 AMBS (ambulantné)	10	3,1	31,0
Logistická podpora (náhradné dielce, dielenské špeciálne prostriedky, trenažéry, výcvik)			15,0
Munícia			15,0
Náklady na infraštruktúru			6,0
Celkom	76		332,2

Zdroj: MO SR, 2021

Ministerstvo obrany by malo žiadať čo najväčšiu zverejniteľnosť predložených ponúk a plnú zverejniteľnosť víťaznej ponuky, s ktorou sa uzatvorí zmluva. Odpovede štátov a spoločností na žiadosti o informácie (RfI) sú pri obranných systémoch často utajované. Vzhľadom na význam a náklady plánovaného nákupu je požiadavka zverejniteľnosti primeraná.

V žiadosti o vládne ponuky by malo MO SR vyžiadať detailné a overiteľné prevádzkové náklady a náklady na životný cyklus. Aktualizácia štúdie uskutočniteľnosti by mala obsahovať široký výber, opis a vyhodnotenie alternatívnych riešení a finančnú analýzu a ekonomickú analýzu, ktoré porovnávajú viaceré alternatívy. Štúdia uskutočniteľnosti by mala obsahovať aj podrobný opis a porovnanie navrhovaného variantu s vylúčenými možnosťami. Odmietnutie alebo vylúčenie alternatív by malo byť v štúdií dostatočne zdôvodnené, a to

²² Tiež známe ako RfI – Request for Information.

i v neutajenej časti materiálu, ak štúdia obsahuje utajenú časť. Štúdia by mala obsahovať aj hodnotenie rizík súvisiacich s investíciou a s jednotlivými alternatívami²³.

Napojenie projektu na prebiehajúcu výrobu pre iné krajiny môže priniesť úsporu na jednotkových cenách. Podobne, ako pri výrobe vozidiel v sérii, sa pri väčších zákazkách očakávajú nižšie jednotkové ceny. Ministerstvo obrany by malo požiadať aj o alternatívne cenové ponuky na verzie vozidiel, ktoré výrobcovia už dodali, alebo dodávajú iným krajinám v EÚ a NATO. V prípade nižšej ceny vyhodnotiť dopad na plnenie spôsobilostí pri upustení od špecifických technických požiadaviek OS SR a možnosť zvýšiť nákladovú efektívnosť.

Ponuky financovania by mali byť zahrnuté do ekonomického porovnania v štúdiu uskutočniteľnosti. MO SR plánuje ako súčasť ponúk žiadať návrh financovania projektu. Cieľom je rozloženie splátok zo štátneho rozpočtu na čo najdlhšie obdobie a zníženie ročných výdavkov pri udržaní krátko harmonogramu dodávok. Náklady na servis ponúkaného financovania je nutné zohľadniť pri finančnej analýze alternatív.

Ministerstvo obrany by malo rozšíriť okruh oslovených štátov o tie, s ktorými naši spojenci štandardne spolupracujú v oblasti obrany. Hodnotený materiál predpokladá vyžiadanie ponúk od krajín Európskeho hospodárskeho priestoru, USA, Kanady a Veľkej Británie, čo môže zúžiť súťaž. Potenciálni dodávatelia môžu byť aj z Izraelu a Južnej Kórey.

²³ Nariadenie vlády č. 174/2019 prijatého podľa odseku 8 § 19a zákona č. 523/2004 Z. z. a Rámec na hodnotenie verejných investičných projektov v SR schválený uznesením vlády č. 300/2017.